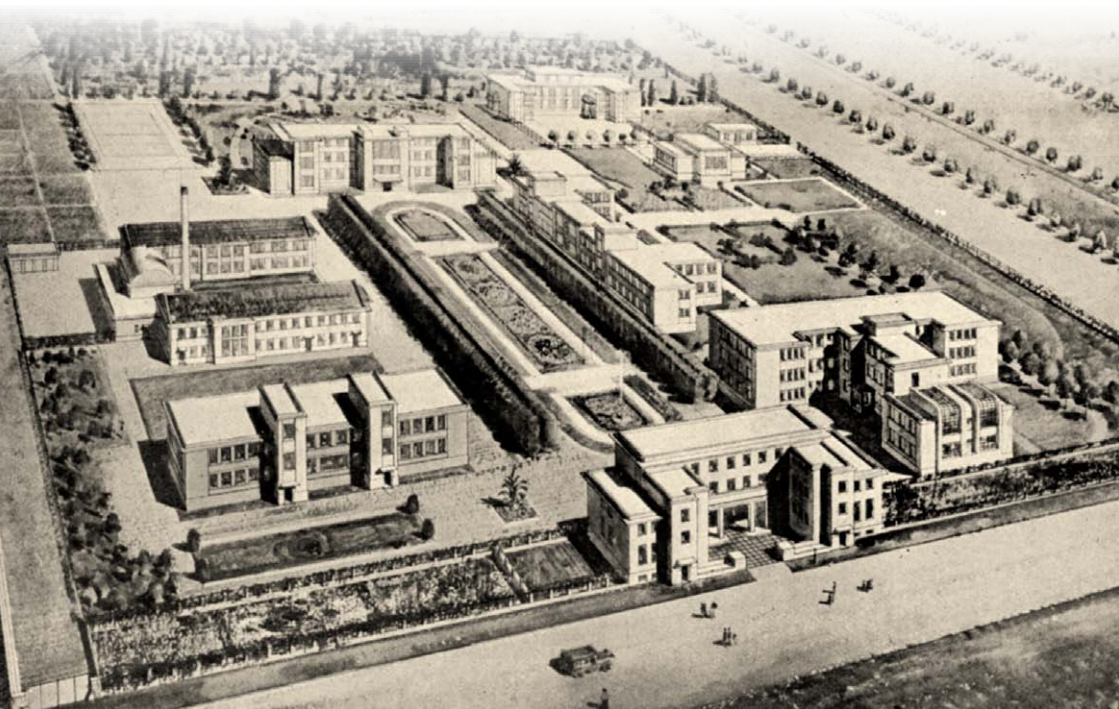

95. výročí založení areálu Fakultní nemocnice Hradec Králové

ZBUDOVAŇO NÁKLADEM
ZASTUPITELSKÉHO OKRESU
KRÁLOVÉHRADECKÉHO
V LETECH 1926-1928.
ODEVZDÁNO VEŘEJNOSTI
V DESÁTÉM ROCE
REPUBLIKY
ČESKOSLOVENSKÉ.

1926-1928
KRAJSKÝ ÚŘAD
KRAJSKÝ ÚŘAD
KRAJSKÝ ÚŘAD

Pamětní deska, autor Josef Škoda

Vážení,

v rukou držíte publikaci, kterou chceme jako vedení Fakultní nemocnice Hradec Králové připomenout 95. výročí založení areálu nemocnice. Kromě několika stručných informací o historii nemocnice, důležitých stavbách či vedení zdravotnického zařízení, prezentujeme především fotografie, ze kterých je nejvíce jasné, jak velkým rozvojem za posledních 95 let medicína prošla a jak se změnila péče o pacienty.

V současnosti pokračuje příprava několika velmi významných investičních akcí, například projektu modernizace pavilonu chirurgických oborů, které po svém dokončení promění tvář celého areálu nemocnice. Společně věřme, že se jejich realizace podaří v několika blízkých letech a při oslavách 100. výročí založení nemocnice již budou sloužit pacientům.

MUDr. Aleš Herman, Ph.D.
ředitel FN HK

Historie nemocnice

Fakultní nemocnice Hradec Králové náleží k největším zdravotnickým zařízením nejen ve východních Čechách, ale i v celé České republice. Na více než 40 pracovištích se 1375 lůžky je každý rok hospitalizováno přes 41 tisíc pacientů, z nichž kolem 40 % je operováno.

Ambulantně je v nemocnici ošetřeno okolo 700 tisíc pacientů. Jsou zde prováděny nejsložitější chirurgické výkony a používanými technologiemi v oblasti diagnostiky i léčby i léčebnými výsledky snese FN HK srovnání s obdobnými nemocnicemi v Evropě. Fakultní nemocnice Hradec Králové je také významným výzkumným a výukovým pracovištěm úzce spojeným s Lékařskou fakultou UK v Hradci Králové.

Zrod moderní nemocnice

První nemocnice hodna toho jména byla v Hradci Králové otevřena v roce 1887 v areálu dodnes nazývaném Stará nemocnice. Získala velmi dobrou pověst díky práci primářů dr. J. Potůčka, dr. O. Klumpara a dr. B. Honzáka. Její kapacita i odborná úroveň postupně rostla, ale zdaleka nemohla uspokojit zájem a potřeby pacientů. Úsilí města Hradce Králové proto směřovalo k vybudování nové moderní

nemocnice a tento záměr se podařilo prosadit ve druhé polovině dvacátých let, kdy po dlouhých diskusích věnovalo Městské zastupitelstvo pro výstavbu veřejné okresní nemocnice rozsáhlé pozemky. Hlavní část výstavby financoval stát.

Nový nemocniční areál byl otevřen v listopadu 1928. Svým pojetím, technickým vybavením a uspořádáním náležel k nejmodernějším v bývalé ČSR. Přiléhá k řece Labi a současnému městskému silničnímu okruhu a ve své původní architektonické podobě je prakticky zachován dodnes, od pěší vstupní brány až po pavilon infekce. Budování původního nemocničního areálu bylo završeno v roce 1938 otevřením nového pavilonu pro gynekologicko-porodnické oddělení a pro choroby kožní a pohlavní, které proběhlo za účasti vysokých státních funkcionářů tehdejší ČSR. Nemocnice dosáhla v té době počtu 752 lůžek.

V roce 1930 bylo přijato do nemocnice k hospitalizaci 8 800 pacientů, v roce 1937 to bylo již 19 317 pacientů, při průměrné délce ošetrovací doby kolem 16 dnů. V nemocnici pracovali vynikající lékaři, z nichž mnozí vedle provozování léčebné péče o nemocné se aktivně zúčastňovali různých odborných akcí. Již v roce 1930 byly organizovány pravidelné lékařské schůze s přednáškami a diskusemi odborného obsahu, jejichž hlavním iniciátorem byl mladý patolog dr. Antonín Fingerland, který se zde profiloval ve významného vědce a klíčovou osobnost hradecké medicíny. V nemocnici přednášeli přední lékařští odborníci ČSR, pozdější profesoři Charvát, Jirásek, Bedrna. Pro další odborný růst lékařů měla rozhodující význam i vlastní systematická pozorování a odborné publikace. Když byl po úmrtí dr. Honzáka jmenován novým primářem chirurgického oddělení Jan Bedrna, výtečný chirurg a člověk s obrovským rozhledem a invencí, vznikly podmínky, na jejichž základě byla později vybudována v Hradci Králové lékařská fakulta.

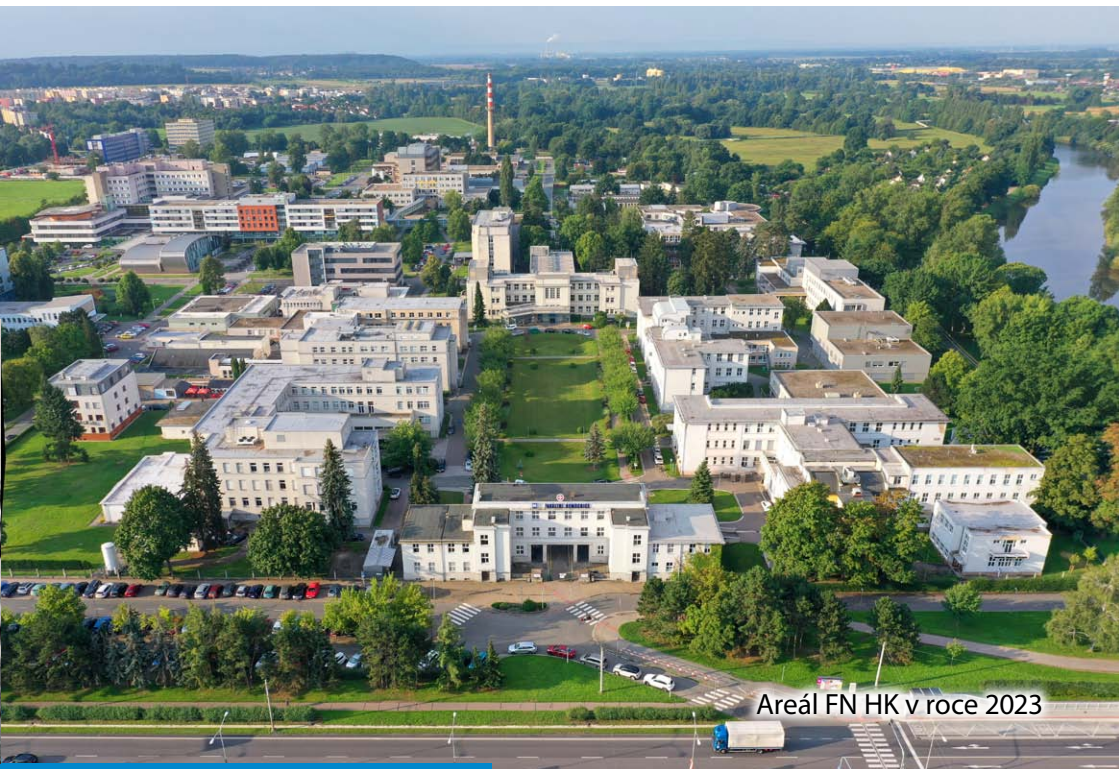

Historický pohled do areálu FN HK

Vznik a vývoj fakultní nemocnice

Po tíživých letech války a nacistické okupace, která si vyžádala své oběti i mezi lékaři hradecké nemocnice se plně potvrdila pravdivost přísloví „Osud přeje připraveným“. Když se po osvobození ČSR v roce 1945 uvažovalo o zřízení nových lékařských fakult, které by doplnily okupací zdecimované počty lékařů, padla volba i na Hradec Králové a lékařská fakulta byla slavnostně otevřena 17. listopadu 1945.

Vznik fakultní nemocnice přispěl ke zlepšení materiálního a personálního vybavení jednotlivých oddělení bývalé okresní nemocnice. Změna těchto oddělení v kliniky nespočívala však jen ve výchově studentů medicíny, ale současně se kliniky mohly ve větším a hlubším rozsahu věnovat výzkumu a intenzivnějšímu rozvoji léčebné péče. Hradecká fakultní nemocnice se stávala proslulou v celé republice. Proslavila ji zejména činnost profesora Bedrny, který již v roce 1947 úspěšně operoval otevřenou tepennou dučej a v roce 1951 jako první v zemi chlopnenní vadu mitrální stenózu, čímž položil základy československé srdeční chirurgie. Její další rozkvět zajistil Bedrnův žák a nástupce profesor J. Procházka. Další žák profesora Bedrny, profesor Petr, se zasloužil o rozvoj dalšího specializovaného chirurgického oboru – neurochirurgie.

Areál FN HK v roce 2023

Rozvíjely se však i další nadstavbové obory chirurgie, především urologie a plastická chirurgie a chirurgie cévní. Zcela odpovědně se ujali svých funkcí i přednostové ostatních klinik. V této souvislosti nutno připomenout jména vynikajících profesorů rentgenologa Bašteckého, internisty Lukla, oftalmologa Vanýska, pediatra Blechy, gynekologa Pazourka, stomatologa Sazamy, ortopeda Vavrdu, neurologa Šercla, dermatologa Janouška, psychiatra Krákory, a otorhinolaryngologa Hybáška. K předním pracovníkům Fakultní nemocnice patřil samozřejmě i první přednosta infekční kliniky a přednosta patologického ústavu prof. Fingerland a jeho pozdější nástupce prof. Vortel a další.

Samostatnou kapitolou ve vývoji Fakultní nemocnice Hradec Králové bylo zřízení Vojenské lékařské akademie (VLA) v roce 1951. Odchod mnoha přednostů klinik a lékařů, kteří odmítli nábor do armády, byl spolu s odchodem některých přednostů teoretických ústavů fakulty značným narušením poválečných tradic. Nemocnici, která měla dobré kořeny však pokračovala ve svém vývoji dále a přes veškerá negativa padesátých let ji naopak posílil příliv mladých odborníků a dotovaných úkolů vojenského lékařského výzkumu, který zasahoval i do klinické činnosti.

V roce 1958 v rámci reorganizace vojenského zdravotnického školství byla VLA změněna na Vojenský lékařský výzkumný a doškolovací ústav J.E. Purkyně a byla obnovena činnost civilní lékařské fakulty. Tradice spolupráce nemocnice s armádou však již zůstala a vždy zde působilo mnoho vynikajících klinických lékařů, kteří na různých pracovištích FN pracovali v týmech ve spolupráci s civilními lékaři a podíleli se a dodnes podílejí znovu pod hlavičkou VLA významnou měrou na úspěších nemocnice.

Smutnou kapitolou ve vývoji FN je období „normalizace“ sedmdesátých let, kdy řada lékařů a ostatních kvalifikovaných pracovníků fakultní nemocnice musela svou práci opustit nebo byli různým způsobem perzekuováni.

Nutno však ocenit, že v podmínkách různých organizačních změn a politického dirigismu úroveň péče neklesala a zachovaly se zde silné postavy, které bez ohledu na celkové klima udržely v řadě oborů špičkový medicínský i morální standard, ať šlo o angažované osobnosti a nebo o evidentní odpůrce doby.

Přes celkový úpadek rozvoje země se v nemocnici podařilo realizovat některé významné modernizační projekty. Po výstavbě dětského pavilonu v padesátých letech a nového patologicko-anatomického ústavu v letech šedesátých vznikla začátkem sedmdesátých let nová neurochirurgie, pavilon radiodiagnostiky, prv-

ní CT pracoviště v republice, nová část II. interní kliniky v areálu na Pospíšilově třídě (bývalý Ústav hluchoněmých) a LDN v areálu nové nemocnice, kde je dnešní klinika gerontologie a metabolismu. V polovině osmdesátých let vznikl Bedrnův pavilon chirurgie, kterým začal definitivní rozvoj nemocnice v novém centru areálu. Současně bylo budováno zázemí nemocnice jako kotelna, prádelna a kuchyň, na které později navázaly další prvky moderní technické infrastruktury.

Období po roce 1989

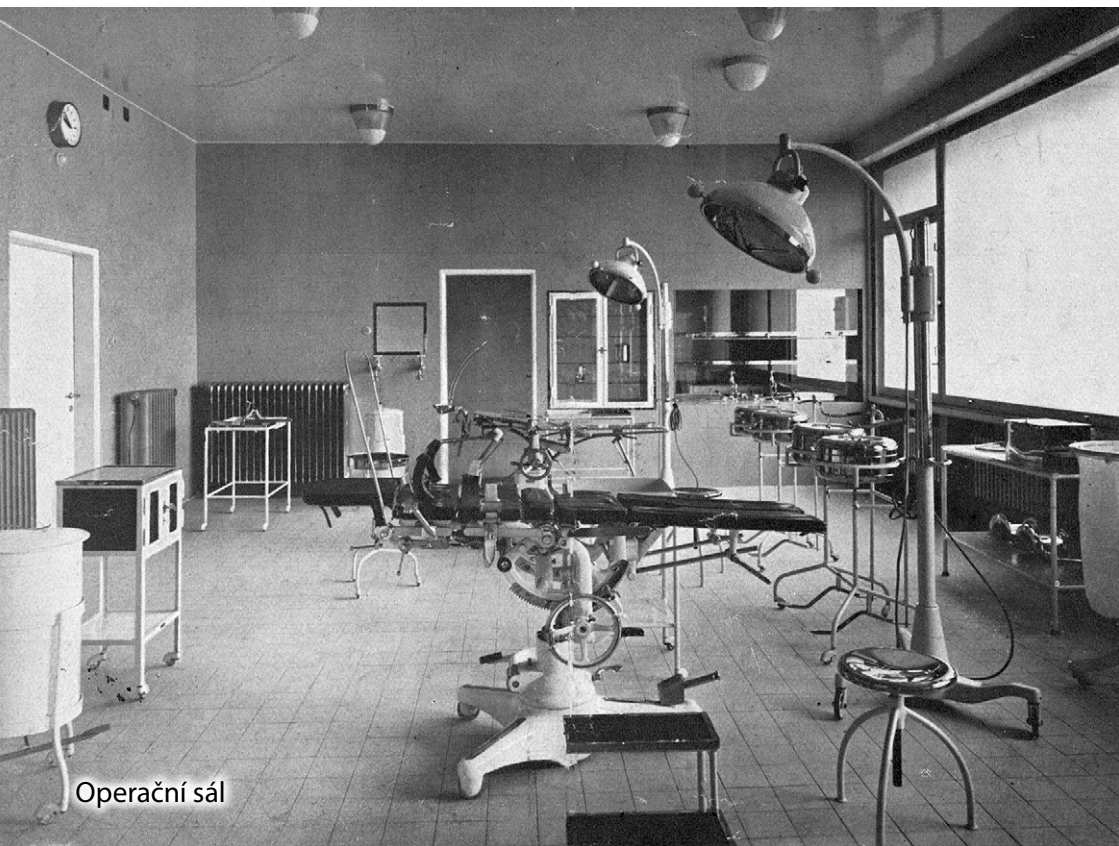
Společenské změny po roce 1989 významně ovlivnily také zdravotnictví. Zrušení ústavů národního zdraví, změny ve financování zdravotnictví a otevření nových možností pro rozvoj medicínských technologií přinesly daleko větší pozornost otázkám hospodaření a moderního řízení. V podmínkách proměnlivého ekonomického prostředí je udržení kvality a rozvoje nemocnice a jejích jednotlivých oborů úkolem nelehkým. Vedoucí pracovníci klinik se však dokázali s problémy vyrovnat a nemocnice si zachovala svoji ekonomickou stabilitu.

ORL a oční pavilon

Areál fakultní nemocnice prošel dalším významným rozvojem, kdy vznikly nové budovy od onkologické kliniky, pavilonu interních oborů, psychiatrické kliniky, Výukového centra LF UK až po novou budovu transfuzního oddělení. Současně pokračují investice do přístrojového vybavení, například od podzimu roku 2023 funguje v nemocnici druhý robotický operační systém. Nemocnice také intenzivně připravuje další investiční akce, prioritou je dokončení projektu Modernizace chirurgických oborů či vyřešení problematiky parkování v areálu a jeho okolí.

Fakultní nemocnice Hradec Králové naplňuje svůj historický odkaz v těsné spolupráci s Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Hradci Králové a dalšími partnery, jako je Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany, Farmaceutická fakulta UK a další instituce. Není možno uvést všechna zlepšení, ke kterým ve fakultní nemocnici došlo. Z hodnocení odborné veřejnosti i hodnocení pacientů samých však vyplývá, že i dnes pro její pracovníky platí to, co platilo při jejím zrodu, a to zásada „Blaho nemocných budiž každému nejvyšším příkazem“.

Operační sál

Návštěva prezidenta Masaryka (fotoarchiv Muzea východních Čech v Hradci Králové)

Hospodářská budova (fotoarchiv Muzea východních Čech v Hradci Králové)

Stavba nemocnice (fotoarchiv Muzea východních Čech v Hradci Králové)

Hlavní brána nemocnice (fotoarchiv Muzea východních Čech v Hradci Králové)

Primáři nemocnice v Hradci Králové:

1887–1896	MUDr. Josef Potoček
1896–1905	MUDr. Otakar Klumpar

Ředitelé nemocnice v Hradci Králové:

1906–1933	MUDr. Bedřich Honzák
1934–1945	doc. MUDr. Vladimír Ulrich
1945–1951	MUDr. Václav Tesař
1952–1953	pplk. MUDr. Jan Kebort (VLA)
1953–1958	plk. MUDr. Theodor Blažek (VLA)
1959–1964	MUDr. Jaroslav Gabriel
1964–1972	MUDr. Antonín Mossig
1973–1979	MUDr. Otakar Dostálík
1979–1985	doc. MUDr. Milan Chobola, CSc.
1985–1990	MUDr. Jiřina Baudyšová, CSc.
1990–1996	MUDr. Ivan Drašner
1996–2009	doc. MUDr. Leoš Heger, CSc.
2009–2016	prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D.
2016–2022	prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr. h. c.
2022–dosud	MUDr. Aleš Herman, Ph.D.

Vybrané údaje z výstavby areálu v roce 1926–1928:

spotřeba cihel: 3 600 000 kusů

spotřeba cementu: 268 železničních vagonů

spotřeba písku: 21 000 metrů krychlových

náklady na stavbu i vnitřních zařízení: 19 500 000 Kč

kapacita lůžek: 360

Zdroj: Pamětní spis k otevření Nové okresní nemocnice v Hradci Králové

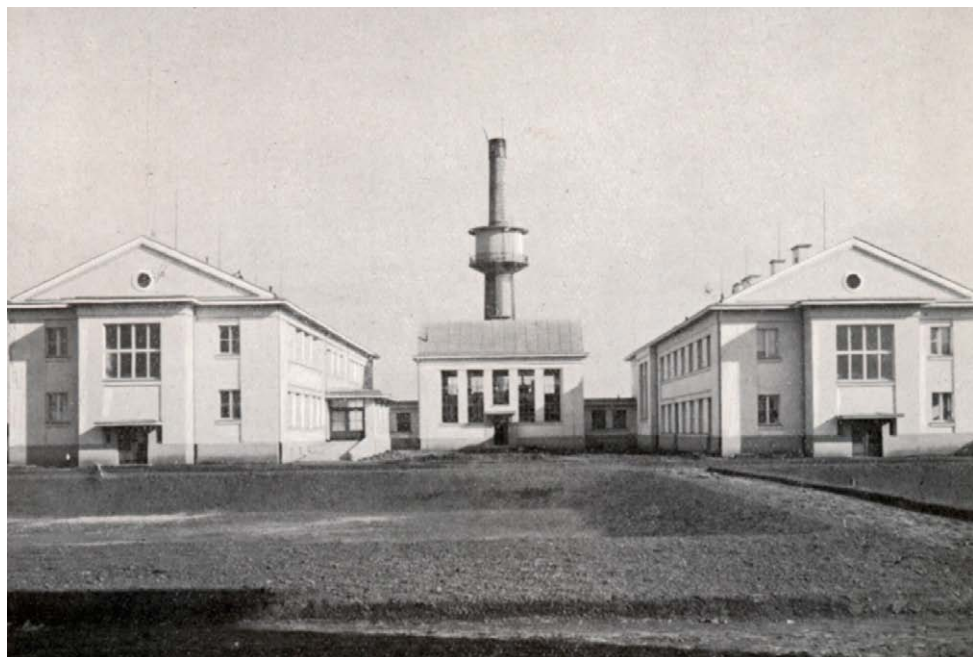
„Brány nové nemocnice otevírají se dnes všem trpícím. Budou v ní hledati útěchu a úlevu ve svých bolestech všichni ti, k nimž se příroda macešsky zachovala, všichni ti, jež nemilosrdný koloběh života odhodil stranou, všichni ti, kteří trpí za hříchy nespáchané.

Věřím a doufám pevně, že nebudou ve svých nadějích zklamáni, a že ti, v jejichž ruce skládáme dnes další osudy nového ústavu, budou pracovati s toužou láskou a péčí, s jakou jsme pracovali my, budující jej,“ Ota Pick, nemocniční referent,

Pamětní spis k otevření nové okresní nemocnice v Hradci Králové, 1928

Jménem lékařů ústavu, i nemocných, již budou hledati v něm vrácení zdraví, děkuji vřele všem činitelům, kteří se přičinili o zbudování ústavu, jenž bude chloubou okresu. Bude prvou českou venkovskou nemocnicí, v níž nejvíce bude detašována péče o nemocné, svým zařízením má být na léta vzorem pro budování podobných ústavů. Jeho lékařskému i administrativnímu vedení nastává čestná povinnost, aby vynaložená hřívna nesla hojné úroky, aby ústav pilně sledovatel vědecký a therapeutický pokrok v lékařství, aby ošetřování nemocných bylo co nejšetrnější, aby jeho nemocní v případě nové potřeby rádi a bezpečně vrace-li do jeho útulných síní, do rukou jeho vlídných lékařů a pečlivých ošetřovatelé. Na vstupní bráně nového ústavu, třeba nenapsáno, musí zářiti pro každého z jeho zaměstnanců jediné vůdčí heslo: SALUS AEGROTI SUPREMEA LEX! (Blaho nemocných budiž každému nejvyšším příkazem)

Primář Bc. Bedřich Honzák, Pamětní spis k otevření nové okresní nemocnice v Hradci Králové 1928

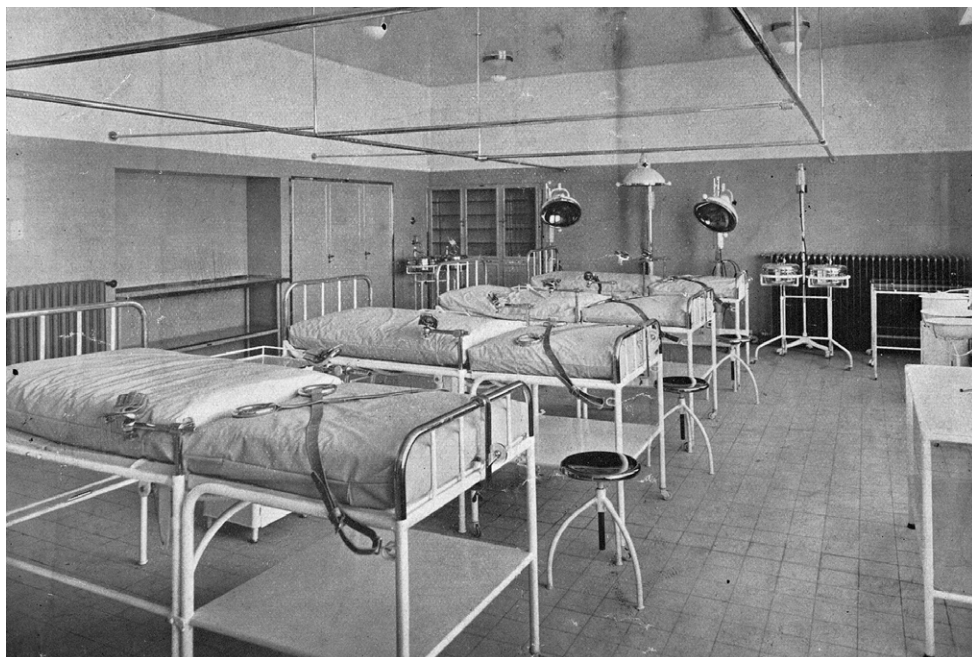
Hospodářská budova

Kuchyně

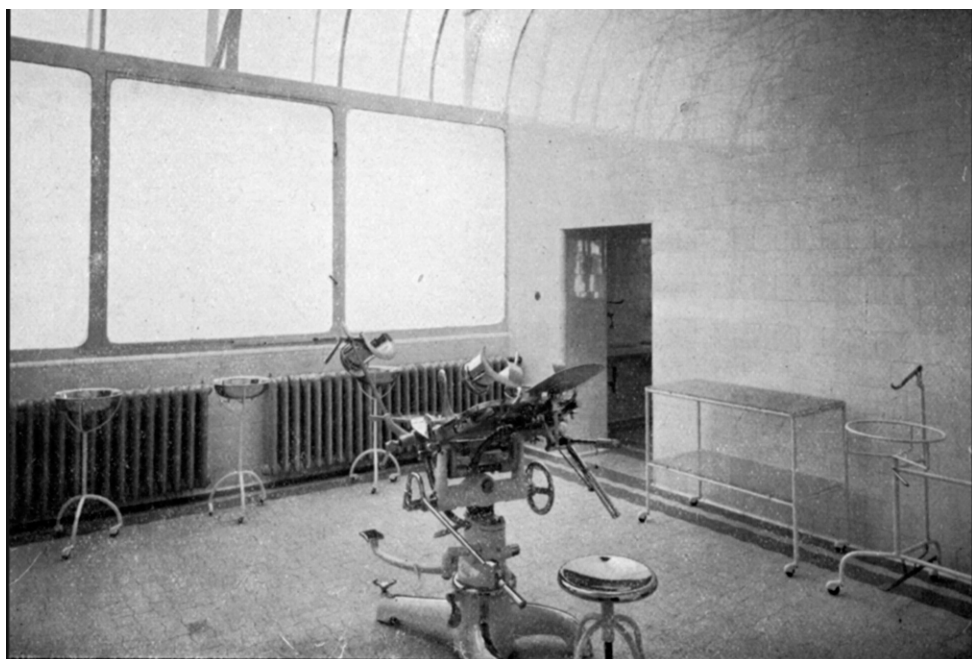
Infekční pavilon a prosektura

Porodní sál

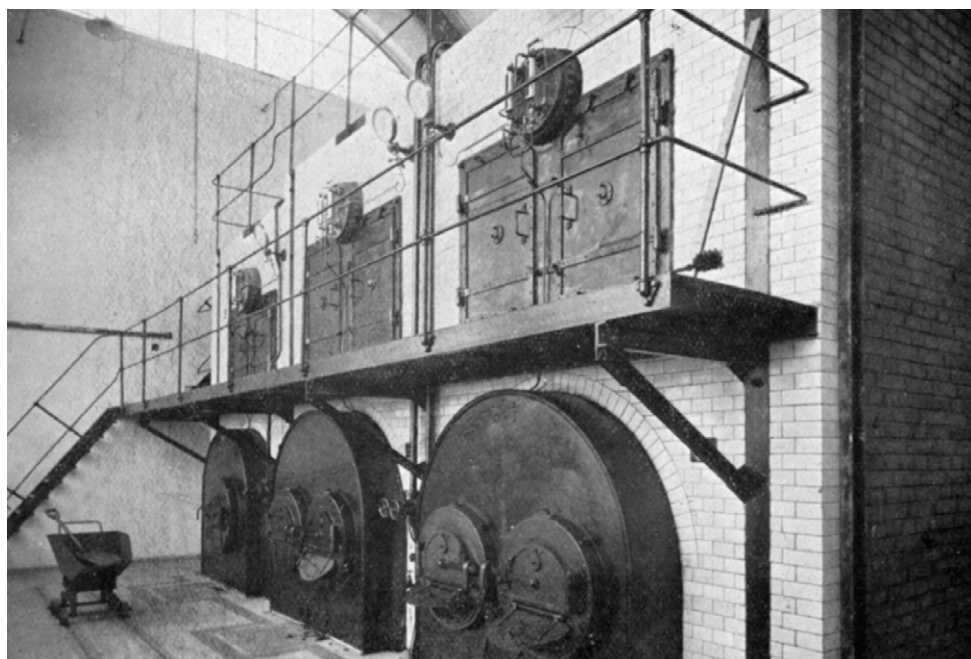
Areál nemocnice

Operační sál

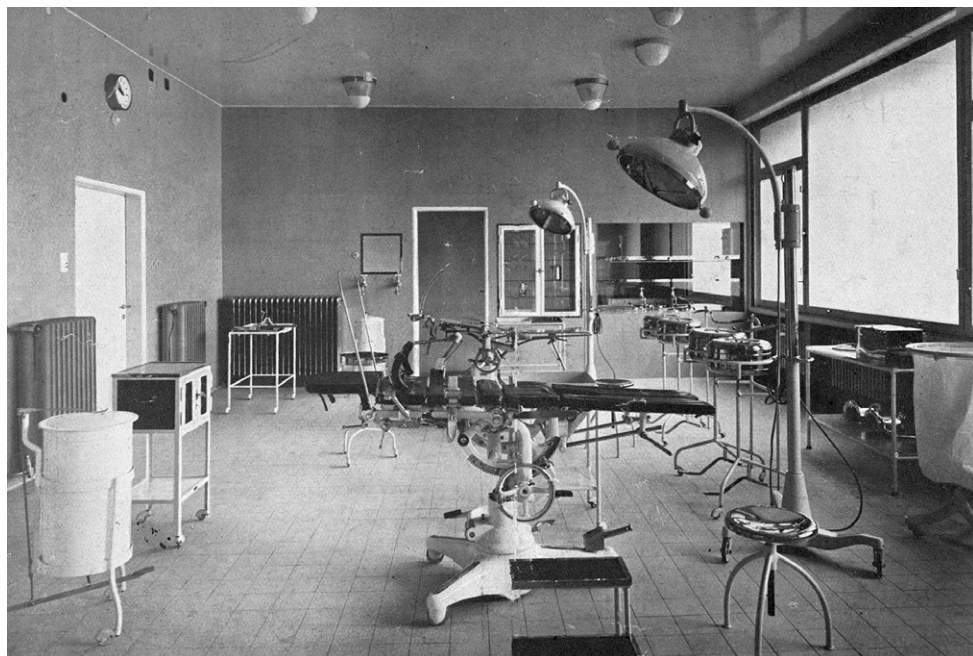

Pokoj 3. třídy

Kotelna

Operační sál

Chirurgický pavilon

Areál nemocnice

Chirurgický pavilon

Pavilon Dr. Ulricha

Centrální sterilizace

Obslužný pult hemodialýzy

Pracoviště EEG

Dětská klinika a pavilon neurochirurgie

Stavba pavilonu onkologie, v pozadí chirurgický pavilon

Chirurgický pavilon

Dětská klinika

Důležitá data v rozvoji areálu FN HK:

- 1887 otevření okresní nemocnice v areálu „Stará nemocnice“
- 1926 zahájení stavby nové nemocnice v současném areálu
- 1928 otevření nové okresní nemocnice
- 1938 otevření pavilonu pro gynekologicko–porodnické a kožní oddělení
- 1945 založení Lékařské fakulty UK v Hradci Králové
- 1952 výstavba nové budovy pro dětskou kliniku
- 1971 otevření nového objektu neurochirurgické kliniky
- 1985 otevření pavilonu chirurgických oborů
- 1992 otevření objektu Stravovacího odboru FN HK
- 1994 otevření budovy Ústavu klinické biochemie a diagnostiky FN HK
- 1997 dokončení Pavilonu profesora Bašteckého
- 2004 dokončení Pavilonu interních oborů
- 2005 dokončení Výukového centra LF HK UK
- 2008 dokončení pavilonu Emergency
- 2009 dokončení pavilonu Psychiatrické kliniky FN HK
- 2012 otevření Fingerlandova ústavu patologie
- 2019 přístavba budovy pro lineární urychlovače
- 2020 otevření nového objektu Transfuzního oddělení FN HK

Onkologický pavilon

Gerontometabolický pavilon

Stavba Pavilonu interních oborů

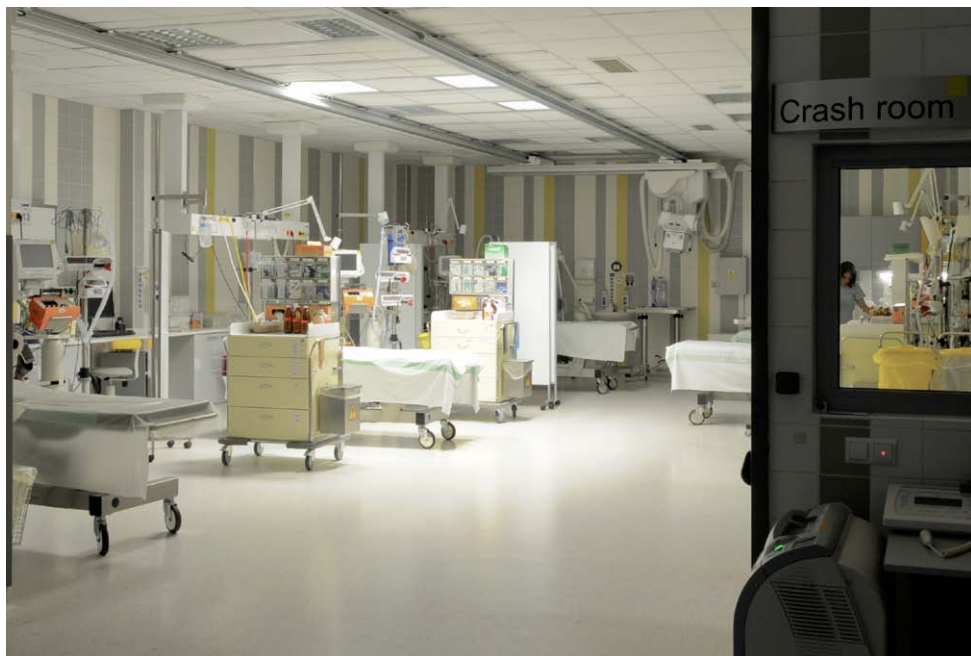
Neurologická klinika

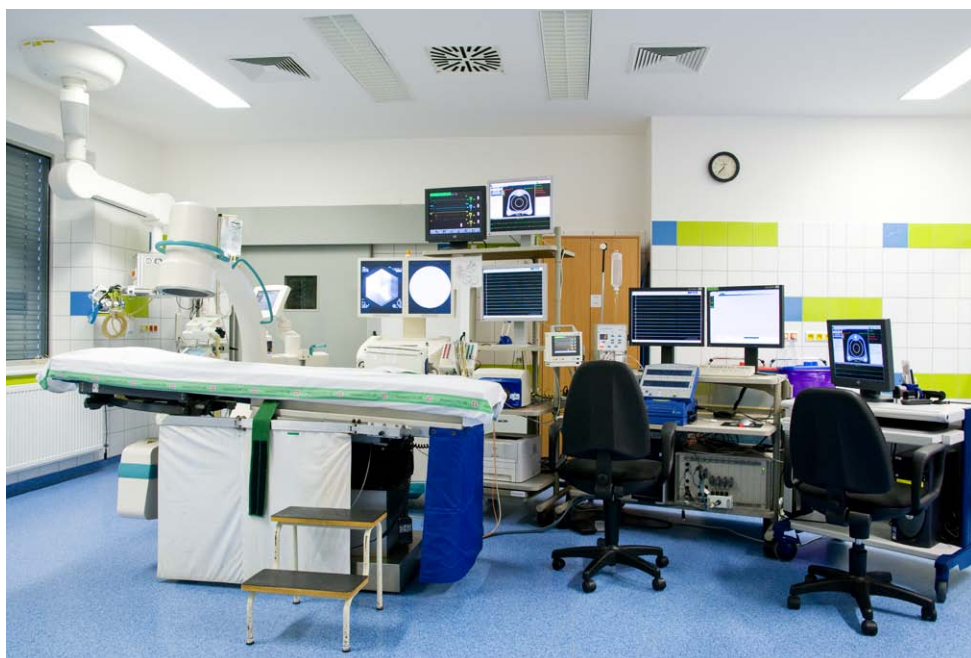
Fingerlandův ústav patologie

Budova Emergency a Pavilon interních oborů

Emergency

Operační sál

Lůžko intenzivní péče

Katetrizační sál

Výukové centrum LF UK v Hradci Králové a Pavilon interních oborů

Dětská klinika po rekonstrukci

Lékárna u Modrého robota

Transfuzní oddělení

Psychiatrická klinika

Vydáno v roce 2023 u příležitosti 95. výročí areálu
Fakultní nemocnice Hradec Králové.

Fakultní nemocnice Hradec Králové

Hradec Králové

Sokolská 581, 500 05

+420 495 831 111

www.fnhk.cz

fnhk@fnhk.cz

